

Кафедра дизайну та соціально-культурних дисциплін

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну

Назва дисципліни	DS003 Основи композиції та формоутворення
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	02 Культура і Мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Освітня програма	Дизайн
Семестр	I-II семестр (повний термін навчання)
Кафедра	Дизайну та соціально-культурних дисциплін
Курс	1 курс (повний термін навчання)
Анотація курсу	<p>Навчальний курс «Основи композиції та формоутворення» є пропедевтичним курсом загальної фахової підготовки художника-дизайнера. Метою даного пропедевтичного курсу є розвиток художнього мислення, творчої та просторової уяви, фантазії, художнього смаку, здатності до асоціацій, без яких неможлива творча діяльність художника-дизайнера. Навчальний курс «Основи композиції та формоутворення» має сформувані у студентів початкові практичні навички в роботі з формою: на площині, в рельєфі, об'ємі. Це сприяє утворенню у майбутніх дизайнерів системи знань про засоби композиції та загального усвідомлення ролі цих засобів у образному ряді; формують гостроту зору, просторове мислення, смак, відчуття гармонії, пропорцій, креативне мислення.</p> <p>Методика викладання дисципліни «Основи композиції та формоутворення» має гнучкий характер і передбачає: творчий підхід до процесу навчання, що складається з коротких установчих бесід та дискусій, практичного виконання вправ, які мають виявляти різносторонній підхід до поставлених завдань: роботу з аналогами, літературою, інформацією Інтернету; демонстрацію дидактичного матеріалу (методичного фонду кафедри, матеріалів періодичної преси, каталогів робіт вітчизняних та зарубіжних майстрів графічного дизайну, Веб-сайтів).</p> <p>Навчальним планом передбачається послідовне</p>

	<p>виконання студентами практичних завдань з дисципліни «Основи композиції та формоутворення». Вивчення курсу розраховано на два семестри, кожен з яких завершуються екзаменаційним переглядом.</p> <p>Навчальна дисципліна «Основи композиції та формоутворення» за структурно-логічною схемою підготовки студентів вищеназваного напрямку продовжує формування комплексу знань студентів, поглиблюючи положення, що були закладені в основних предметах спеціальності 022 Дизайн.</p>
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=478 2023-2024 н.р.
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Куколь Світлана Євгенівна СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: svetlanakukol79@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/oop_gd.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	<p>ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну комунікацію.</p> <p>ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 06. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК 09. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань</p>

	<p>про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p>Перелік спеціальних компетентностей (СК)</p>	<p>ФК 01. Здатність застосовувати сучасні методики проєктування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.</p> <p>ФК 02. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну.</p> <p>ФК 03. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.</p> <p>ФК 06. Здатність застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).</p> <p>ФК 08. Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).</p>
<p>Перелік програмних результатів навчання</p>	<p>ПРН 01. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.</p> <p>ПРН 02. Визначати мету, завдання та етапи проєктування.</p> <p>ПРН 04. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.</p> <p>ПРН 06. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.</p> <p>ПРН 07. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проєктних вирішень.</p>

	<p>ПРН 10. Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну у комунікативному просторі.</p> <p>ПРН 11. Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.</p> <p>ПРН 18. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.</p>
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	<p>Загальна кількість годин – 180</p> <p>Кількість кредитів – 3/3</p> <p>Кількість лекційних годин – 0</p> <p>Кількість практичних занять – 45/45</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 45/45</p> <p>Форма підсумкового контролю – екзаменаційний перегляд, заліковий перегляд</p>
Методи навчання	<p>1. За джерелом одержуваних учнями знань: вербальні, наочні, практичні методи (виконання практичних робіт).</p> <p>2. За рівнем пізнавальної активності і самостійності студентів:</p> <p>1) пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний,</p> <p>2) частково-пошуковий або евристичний,</p> <p>3) дослідницький, метод проектів.</p>
Зміст дисципліни	
Тема 1. Вступна частина. Поняття композиції. Форма і процес формотворення. Формат та його мірні властивості. Пропорції та масштабність. Пляма.	Асоціативні композиції із плямами «Повідомлення» «Нагорода» «Велетень»
Тема 2. Взаємозв'язок графічних елементів з простором та вплив однієї форми на іншу.	Асоціативні плями та їх взаємодія «Близкість» «Віддаленість» «Захоплення»
Тема 3. Взаємодія між як складовими елементами(лінії) та середовищем, емоційне навантаження композиції. Естетичні якості.	Асоціативні композиції із плямами «Спокій» «Танець» «Катастрофа»
Тема 4. Цільність композиції. Закон головного в цілому. Мірність та пропорційність. Структурний рівень форми.	Композиції із взаємодією асоціативних ліній та плям на тему розвитку «Корида» (4 сюжети)

Тема 5. Статичні, динамічні симетричні якості зображення в композиції.	Композиції «Статика» «Динаміка» «Симетрія» «Асиметрія»
Тема 6. Ритм. Різновиди глибинно просторової композиції. Підпорядкованість, рівновага, повторення цілого. Нюанс та контраст.	Асоціативні композиції із відображенням ритму: «Монотонність» «Наростання» «Нюанс» «Контраст»
Тема 7. Художні засоби композиції. Фактура. Фізичні властивості.	Асоціативні композиції на тему звуків та запахів
Тема 8 Трансформація композиції	Дія законів зорових ілюзій в процесі формоутворення об'єкту дизайну.
Тема 9 Стилзація та її види.	Ритм. Комбінаторика. Знаковість форми. Стилзація рослин; фризіві та рапортні композиції.
Тема 10 Фриз і рапорт	Створення фризіві та рапортних композицій з елементів розроблених на основі здобутків різних культурних прошарків людства.
Тема 11 Різноманітність графічного мовлення.	Декоративний натюрморт у лінійному, ахроматичному та кольоровому варіантах. Вивчення аналогів. Вибір натурального матеріалу. Графічне зображення.
Тема 12 Аналіз об'єкту дизайну	Художньо-конструктивний і ергономічний аналіз об'єкту дизайну. Точка як зображувальний елемент.
Тема 13 Конструювання об'єкту дизайну	Основи конструювання (компонування) об'єкту дизайну на прикладі комбінаторних побудов.
Тема 14 Формоутворення об'єкту дизайну	Остаточне формоутворення об'єкту дизайну на прикладі точкових растрів та площин.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Система оцінювання	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума	

– 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі екзаменаційного перегляду та залікового перегляду

<i>№</i>	<i>Зміст завдання</i>	<i>Аудиторна робота</i>	<i>Індивідуальна робота</i>
3 семестр			
1	Асоціативні композиції із плямами «Повідомлення» «Нагорода». «Велетень».	6	4
2	Асоціативні плями та їх взаємодія «Близкість» «Віддаленість». «Захоплення»	6	4
3	Асоціативні композиції із плямами «Спокій» «Танець» «Катастрофа»	6	4
4	Композиції із взаємодією асоціативних ліній та плям на тему розвитку «Корида» (4 сюжети)	6	4
5	Композиції «Статика» «Динаміка» «Симетрія» «Асиметрія»	6	4
6	Асоціативні композиції із відображенням ритму: «Монотонність» «Наростання» «Нюанс» «Контраст»	6	4
7	Асоціативні композиції на тему звуків та запахів	4	6
	Разом	40	30
	Екзаменаційний перегляд: Охайне та належне оформлення. Композиційна оригінальність рішення та новизна		10
	Повний об'єм та відповідність завданню		10
	РАЗОМ 3 СЕМЕСТР		100

4 семестр

1	Трансформація композиції. Дія законів зорових ілюзій в процесі формоутворення об'єкту дизайну.	10	4
2	Стилізація та її види. Ритм. Комбінаторика. Знаковість форми. Стилізація рослини; фризиви та рапортні композиції.	10	4
3	Створення фризових та рапортних композицій з елементів розроблених на основі здобутків різних культурних прошарків людства.	10	4
4	Різноманітність графічного мовлення. Декоративний натюрморт у лінійному, ахроматичному та кольоровому варіантах. Вивчення аналогів. Вибір натурального матеріалу. Графічне зображення.	10	4
5	Художньо-конструктивний і ергономічний аналіз об'єкту дизайну. Точка як зображувальний елемент.	10	4

6	Основи конструювання (компопування) об'єкту дизайну на прикладі комбінаторних побудов.	10	5
7	Остаточне формоутворення об'єкту дизайну на прикладі лінійних растрів та площин.	10	5
	Разом	70	30
	РАЗОМ 4 СЕМЕСТР	100	
Шкала оцінювання			
ECTS	Бали	Зміст	
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті	
B	80-89	Повні знання, міцні вміння	
C	70-79	Хороші знання та вміння	
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння	
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах	
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь	
F	1-34	Необхідний повторний курс	

Список рекомендованих джерел

1. Алексіс Л. Бойлен. Візуальна культура / пер. з англ. Г. Лелів. Київ : ArtHuss, 2021. — 208 с.
2. Берд М. 100 ідей, що змінили мистецтво. / Майкл Берд — пер. з англ. Остап Українець, Катерина Дудка — Київ : ArtHuss, 2018. — 216 с.
3. Бойчук А. Простір дизайну / А. Бойчук. — Харків : Нове слово, 2013. — 368 с.
4. Вудфорд С. Як розглядати картини. / Сьюзен Вудфорд – пер. з англ. Любов Пилаєва — Book Chef, 2022. — 176 с.
5. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник / В. Даниленко. — Харків : Вид-во ХДАДМ, 2003. — 320 с.
6. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах / Йоганнес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ : ArtHuss, 2021. — 136 с.
7. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва: навч. посібник / Йоганнес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ : ArtHuss, 2022. — 96 с.
8. Льюрік М., Томмен Ж., Лайфер Л. Дизайн-мисленнєве життя. Практичний посібник. / Майкл Льюрік, Жан-Поль Томмен, Ларрі Лайфер – пер. з англ. Олена Лісевич – ArtHuss, 2021. — 256 с.
9. Лаптон Е. Основи. Графічний дизайн 04: Нові основи / Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філліпс; переклала Ірина Михайлишена. Київ: ArtHuss, 2020. — 262 с.
10. Майкл Джонсон. А тепер спробуйте щось дивніше: як вижити в креативному бізнесі і лишатися невичерпним джерелом ідей / М. Джонсон — пер. з англ. Юлія Максименко — Київ : ArtHuss, 2020. — 256с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. — Київ : Каравела, 2008. — 304 с.

12. Міщина Л.П. Психологія творчості. Навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. — 448 с.
13. Норман, Дональд А. Дизайн звичних речей. / Дональд А. Норман. — Пер. з англ. Максим Бакалов — Клуб сімейного дозвілля, 2019.— 320 с.
14. Побєдін В.А. Знаки в графічному дизайні. / В.А. Побєдін — Харків: Веста. Вид-во «Ранок», 2001. — 96 с.: іл.
15. Робін Вільямс. Дизайн: книга для недизайнерів. / Р. Вільямс — перекл. з англ. Юлія Шкет — Віват, 2022. — 240с.
16. Суджич Д. Б – Баугауз, Ю — Ютуб: Абетка сучасного світу. / Деян Суджич – пер. з англ. Дарія Цепкова; ArtHuss, 2021. — 336 с.
17. Синєпуова Н. Композиція: Тотальний контроль / Наталія Синєпуова; пер. з рос. Роза Туманова. Київ: ArtHuss, 2019. — 240 с.
18. Сбітнева Н. Історія графічного дизайну: [навч. посіб.] / Н. Сбітнева. — Харків : ХДАДМ, 2014. — 221 с.
19. Шон Адамс. Як дизайн спонукає нас думати / Пер. з англ. Максим Тимченко. Київ : ArtHuss, 2022. — 256 с..
20. Шевченко В. Я. -. Композиція плаката: Навч. посібн. — Х.: Колорит,. 123 с.
21. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. — 112с.
22. Arnheim R. Art and visual perception. / Arnheim Rudolf — University of California Press Berkeley and Los Angeles, California, 1974. — 508 p
23. Bierut M. How to use graphic design to sell things, explain things, make things look better, make people laugh, make people cry, and (every once in a while) change the world / Bierut, Michael – Thames and Hudson Ltd, — 694 p.
24. Bierut M. Seventy-nine short essays on design / Michael Bierut. – Princeton Architectural Press, 2007. — 272 p.
25. Bierut M., Helfand J. Culture Is Not Always Popular: Fifteen Years of Design Observer. / Michael Bierut and Jessica Helfand — The MIT Press, 2019. — 240 p.
26. Fiell C., Fiell P. The Story of Design: From the Paleolithic to the Present / Charlotte Fiell, Peter Fiell — Goodman Fiell, 2018. — 512 p.
27. Hembree Ryan. The complete graphic designer. / Ryan Hembree. — United States of America by Rockport Publishers, Inc. 2011. — 192 с.
28. Leborg C. Visual Grammar: A Design Handbook. / Christian Leborg — Princeton Architectural Press; Illustrated edition (21 July 2022). — 96 p.
29. Lupton E. Graphic design: new basics / Ellen Lupton and Jennifer Cole Philips — Princeton Architectural Press, 2008. — 248 p.
30. Lupton E. The ABC's of Triangle, Square, Circle: The Bauhaus and Design Theory. / Ellen Lupton, J. Abbott Miller – Princeton Architectural Press, 2019. — 68 p.
31. Landa Robin. Graphic Design Solutions. / Robin Landa. — 4 th edition. Wadsworth Cengage Learning. 2011. — 481 с.
32. Lidwell W. Universal Principles of Design / William Lidwell, Kritina Holden, Jill Butler. —Beverly, Mass. : Rockport Publishers, 2010. —272 p.
33. Millman, Debbie. How to think like a great graphic designer / Debbie Millman. — ALLWORTH PRESS. New York. USA. 2007. — 236 с.
34. Newman M. The 22 Irrefutable Laws of Advertising / Michael Newman. Wiley & Sons, Incorporated, John, 2004. — 242 p.
35. Ogilvy D. Ogilvy on Advertising / David Ogilvy – Knopf Doubleday Publishing Group, 2013. — 224 p.
36. Rand P. Thoughts on Design. / Paul Rand – Chronicle Books, 2014. — 96 p.
37. Salchow G. About Design: Insights and Provocations for Graphic Design Enthusiasts. / Gordon Salchow – Allworth, 2018. — 208 p.

38. Sellers L. Women Design. Pioneers from the twentieth century to today. / Libby Sellers – Frances Lincoln, 2021. — 176 p.
39. Weinschenk S. 100 more things every designer needs to know about people / Susan Weinschenk. 2016. — 272 с.
40. Whitbread D. The design manual. / Whitbread David — University of New South Wales Press Ltd, 2002. — 300 p.

Електронні джерела:

1. Ієрархія змісту в дизайні. URL:
<https://cases.media/article/iyerarkhiya-zmistu-v-dizaini>
2. Design Layouts: Gutenberg Diagram, Z-Pattern, And F-Pattern URL:
<https://vanseodesign.com/web-design/3-design-layouts/>
3. Eric Kim Dynamic Composition Manual. URL:
<https://erickimphotography.com/blog/books/>.
4. Story board: dynamic vs flat staging. URL:
<https://grizandnorm.tumblr.com/post/174610271298/tuesday-tips-dynamic-vs-flat-staging-a-huge>
5. The 7 principles of design and how to use them. URL:
<https://99designs.com/blog/tips/principles-of-design/>
6. The 13 Principles of Design & How to Apply Them. URL:
<https://paperform.co/blog/principles-of-design/>